

АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ОХОРОНИ ВИРОБНИКІВ ПРОГРАМНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ В УКРАЇНІ

Рижа В.О., Перевалова Л.В.

Національний технічний університет «ХПІ», м. Харків

Актуальність охорони програмного забезпечення у сфері інтелектуальної власності зумовлена насамперед тим, що на сучасному етапі розвитку інформаційних технологій виникла низка протиріч між якісно новим станом світового ринку, який розвивається динамічно та існуючими методами його правового регулювання. Відсутність належної теоретичної основи та законодавчої бази не сприяє ефективному вирішенню цих проблем.

Є два типи ліцензій програмного забезпечення закрите і відкрите. Закрите програмне забезпечення (Proprietary software) — автор отримує за собою низку прав, а користувач — лише обмежене право використання програмного забезпечення. Відкрите (вільне) програмне забезпечення (Free/Open Source Software) — базовий набір майнових прав передається («ліцензується») власникові кожного екземпляра програми. Користувач програмного забезпечення отримує право доступу до програмного коду, можливість копіювання (тиражування), без додаткової згоди автора. В Україні програмне забезпечення охороняється Законом України «Про авторське право і суміжні права з набуттям чинності від 23 грудня 1993 р. Розпорядження КМУ «Про затвердження концепції легалізації програмного забезпечення та боротьби з нелегальним його використанням» від 15 травня 2002 р.

В Україні охороняються лише форма виразу програм (по-суті, вихідний та об'єктний коди), а їхні структура, алгоритми й ідеї, що лежать в основі програм, можуть вільно використовуватись третіми особами. Проблеми охорони відкритого та закритого програмного забезпечення: 1) власник програмного забезпечення може навмисне відхиляється від стандартів і таким чином створювати «власні інтерфейси»; 2) піратство, плагіат програмного забезпечення 3) ввезення програмного забезпечення на митну територію України без дозволу осіб, які мають авторське право; 4) будь-які дії для свідомого обходу технічних засобів захисту авторського права, зокрема виготовлення, розповсюдження, ввезення з метою розповсюдження і застосування; 5) підробка, зміна чи вилучення інформації, зокрема в електронній формі, про управління правами без дозволу суб'єктів авторського права.

Висновок: Можна стверджувати, що з удосконаленням відповідних правових норм і активним просуванням на ринок ліцензійних програм відбуватиметься зміцнення цивілізованих відносин у сфері захисту авторських прав програмного забезпечення.